

Strona znajduje się w archiwum.

With China We Trade

Fregata Empress of China była pierwszym handlowym statkiem Ameryki, który wyruszył w rejs po zdobyciu przez ten kraj niepodległości. 22 lutego 1784 roku Empress of China wyruszyła z portu w Nowym Jorku, zaopatrzona w list od Jerzego Waszyngtona określający cele wyprawy.

Pieczę nad statkiem sprawował Samuel Shaw, stając się pierwszym amerykańskim biznesmenem ryzykującym handel z Państwem Środka. W chińskim porcie statek zakotwiczył 28 sierpnia 1784 roku i został bardzo gościnnie przyjęty przez chińskich przedstawicieli.

Kiedy wydawało się, że wyprawa idzie niemal jak z płatka, Shaw został uwikłany w konflikt, który zrodził się po przypadkowej śmierci chińskiego rybaka, zmarłego na skutek salwy armatniej angielskiego statku "The Lady Hughes". Chińczycy uporczywie szukali winnego wystrzału. Nie mogąc go znaleźć, zaocznie nałożyli na sprawcę karę śmierci, biorąc w zastaw również angielską jednostkę. Incydentowi nadano miano wojny kantońskiej.

Za Anglikami wstawił się Shaw, który sprzeciwił się dekretowi śmierci i zagarnięciu angielskiego statku. Amerykanin ryzykował w ten sposób nie tylko odebranie

przywilejów handlowych, ale również utratę własnego statku.

Aby rozstrzygnąć spór, Amerykanin wsparł się kupcami z innych statków, zakotwiczonych w zatoce Whampoa, a następnie na spotkaniu w Kantonie starał się znaleźć rozwiązanie. Shaw zaszantażował wstrzymaniem dalszego handlu z Chinami, do czasu, aż uznają one niestosowność ostatnich decyzji. Handlowcy z zagranicznych statków wykazali się jednakowym podejściem do problemu, a wstrzymanie stosunków handlowych stawało się coraz bardziej realne. Doprowadziło to do sytuacji, że władze chińskie zaoferowały łapówkę w postaci dwóch bali najlepszej jakości jedwabiu, co miało oznaczać ustanowienie przyjacielskich stosunków. W tym momencie los niefortunnego marynarza, sprawcy wcześniejszego wystrzału, był pomyślnie rozstrzygnięty.

Po powrocie do Ameryki Shaw przekazał podarunek na konto Kongresu i na mocy postanowień Kongresu Konfederacji, w 1786 roku został mianowany pierwszym konsulem Ameryki w Kantonie. Odtąd amerykańskie statki podlegały pod chiński system.

Kolejne amerykańskie statki, podobnie jak *Empress of China*, przybywając do Chin, musiały udać się do portu w Kantonie. Około 12 mil przed wpłynięciem do Macao na statek zabierano chińskiego pilota. Następnie ładunek zgłaszano lokalnym władzom celnym, które reprezentował hoppo - główny inspektor celny, wybierany przez cesarza na trzyletnią kadencję. Hoppo mierzył statek i na tej podstawie nakładał podatek, który musiał być zapłacony na rzecz cesarza. Bardzo często hoppo był przekupywany łapówkami, zanim jeszcze obliczył właściwą należność.

Hoppo zaliczał się do najbogatszych urzędników w historii. Do kasy cesarskiej musiał oddać z góry ustaloną kwotę, zazwyczaj było to 900 tysięcy taeli, podczas gdy jego rzeczywisty dochód sięgał 11 milionów taeli. Nadwyżkę Hoppe inkasował do własnej kieszeni.

Inspektor celny z kolei, sam ofiarowywał olbrzymie łapówki wpływowym urzędnikom na dworze cesarza.

W Chinach nie obowiązywały wówczas ustalone z góry podatki na eksport, import, czy opłaty za pojemność statku. Stąd chiński system celny był podatny na korupcję od najniższych, po najwyższe szczeble władzy. Z tej sytuacji korzystali zarówno chińscy urzędnicy, jak i zagraniczni kupcy, uznając chiński system za prawo zwyczajowe.

Należy jednak zaznaczyć, że przejściu przez te szyte na miarę procedury, jakiegokolwiek dalsze osobiste umowy między dwiema stronami opierały się na olbrzymim dwustronnym zaufaniu, a w kontaktach handlowych kierowała nimi zasada honoru i uczciwości.

Źródła: crookedlakereview.com; atimes.com; gyford.com; penobscotbayhistory.org; thecorner.org; mail-archive.com; The I. G. in Peking: letters of Robert Hart, Chinese Maritime Customs ..., Tom 1, aut. Sir Robert Hart, John King Fairbank, Kathe za Hosea B. Morse "The International Relation of the Chinese Empire", część III, wyd. Longmans Green, Londyn 1910-1918.

Opublikowano w dniu 22.02.2017 r.

przez Wydział Informacji i Edukacji Antykorupcyjnej GSz CBA